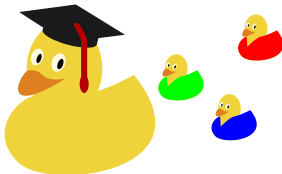

24. predavanje: Trigonometrijski redovi

Franka Miriam Brückler

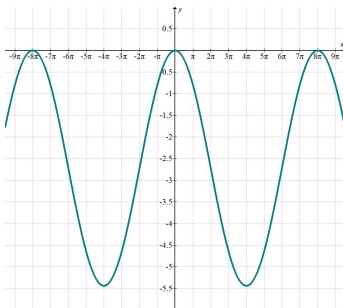

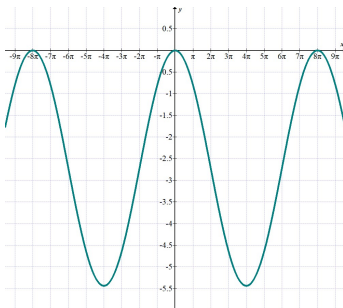
- Kako se definiraju periodične realne funkcije?

- Kako se definiraju periodične realne funkcije? Što je period?
Temeljni period?

- Kako se definiraju periodične realne funkcije? Što je period? Temeljni period?
- Skicirajte graf funkcije $f(x) = 2 \sin(-\pi x) + 3$.
- Koja je formula funkcije čiji graf je na slici dolje?

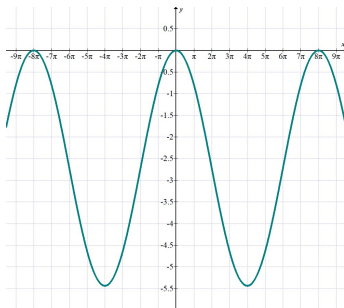

- Kako se definiraju periodične realne funkcije? Što je period? Temeljni period?
- Skicirajte graf funkcije $f(x) = 2 \sin(-\pi x) + 3$.
- Koja je formula funkcije čiji graf je na slici dolje?

- Skicirajte graf neke neprekidne funkcije $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ kojoj je period 10 i koja ima bar jednu točku u kojoj nije derivabilna.

- Kako se definiraju periodične realne funkcije? Što je period? Temeljni period?
- Skicirajte graf funkcije $f(x) = 2 \sin(-\pi x) + 3$.
- Koja je formula funkcije čiji graf je na slici dolje?

- Skicirajte graf neke neprekidne funkcije $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ kojoj je period 10 i koja ima bar jednu točku u kojoj nije derivabilna. Objasnite zašto je dovoljno zadati tu funkciju na $[-5, 5]$.

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf.

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$.

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$. Koji joj je temeljni period T ?

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$. Koji joj je temeljni period T ? Koje funkcije tipa $\cos(\omega x)$, $\sin(\omega x)$ također imaju period T ?

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$. Koji joj je temeljni period T ? Koje funkcije tipa $\cos(\omega x)$, $\sin(\omega x)$ također imaju period T ?

Ako je temeljni period razmatrane periodične funkcije $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ jednak T , uvodimo oznake

$$L = \frac{T}{2}, \omega_n = \frac{n\pi}{L}, c_n(x) = \cos(\omega_n x), s_n(x) = \sin(\omega_n x) \quad (n \in \mathbb{N}_0)$$

i funkciju f gledamo kao funkciju s domenom $[-L, L]$.

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$. Koji joj je temeljni period T ? Koje funkcije tipa $\cos(\omega x)$, $\sin(\omega x)$ također imaju period T ?

Ako je temeljni period razmatrane periodične funkcije $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ jednak T , uvodimo oznake

$$L = \frac{T}{2}, \omega_n = \frac{n\pi}{L}, c_n(x) = \cos(\omega_n x), s_n(x) = \sin(\omega_n x) \quad (n \in \mathbb{N}_0)$$

i funkciju f gledamo kao funkciju s domenom $[-L, L]$.

Što je bila svrha Taylorovog reda funkcije f ?

Primjer, prvi dio

Zadana je funkcija $F : [-1, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = |x|$. Skicirajte njezin graf. Proširite ju do periodične funkcije s domenom $\mathbb{R}$. Koji joj je temeljni period T ? Koje funkcije tipa $\cos(\omega x)$, $\sin(\omega x)$ također imaju period T ?

Ako je temeljni period razmatrane periodične funkcije $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ jednak T , uvodimo oznake

$$L = \frac{T}{2}, \omega_n = \frac{n\pi}{L}, c_n(x) = \cos(\omega_n x), s_n(x) = \sin(\omega_n x) \quad (n \in \mathbb{N}_0)$$

i funkciju f gledamo kao funkciju s domenom $[-L, L]$.

Što je bila svrha Taylorovog reda funkcije f ? Ovdje želimo periodičnu funkciju $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ aproksimirati linearnom kombinacijom sinusa i kosinusa istog perioda.

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Želimo postići da neki trigonometrijski red (njega ćemo zvati **Fourierovim redom** funkcije f) do na eventualno konačno mnogo $x \in [-L, L]$ vrijedi da je jednak $f(x)$.

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Želimo postići da neki trigonometrijski red (njega ćemo zvati **Fourierovim redom** funkcije f) do na eventualno konačno mnogo $x \in [-L, L]$ vrijedi da je jednak $f(x)$.

Prema Dirichletovom teoremu, to je moguće postići uz sljedeće pretpostavke na funkciju $f : [-L, L] \rightarrow \mathbb{R}$:

- 1 po dijelovima neprekidna

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Želimo postići da neki trigonometrijski red (njega ćemo zvati **Fourierovim redom** funkcije f) do na eventualno konačno mnogo $x \in [-L, L]$ vrijedi da je jednak $f(x)$.

Prema Dirichletovom teoremu, to je moguće postići uz sljedeće pretpostavke na funkciju $f : [-L, L] \rightarrow \mathbb{R}$:

- 1 po dijelovima neprekidna i svi prekidi, ako ih ima, su skokovi.

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Želimo postići da neki trigonometrijski red (njega ćemo zvati **Fourierovim redom** funkcije f) do na eventualno konačno mnogo $x \in [-L, L]$ vrijedi da je jednak $f(x)$.

Prema Dirichletovom teoremu, to je moguće postići uz sljedeće pretpostavke na funkciju $f : [-L, L] \rightarrow \mathbb{R}$:

- 1 po dijelovima neprekidna i svi prekidi, ako ih ima, su skokovi.
- 2 $[-L, L]$ se može podijeliti na konačno mnogo intervala tako da je f na svakom od njih ili rastuća ili padajuća.

Trigonometrijski red (perioda T) je red oblika

$$\frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x)).$$

Želimo postići da neki trigonometrijski red (njega ćemo zvati **Fourierovim redom** funkcije f) do na eventualno konačno mnogo $x \in [-L, L]$ vrijedi da je jednak $f(x)$.

Prema Dirichletovom teoremu, to je moguće postići uz sljedeće pretpostavke na funkciju $f : [-L, L] \rightarrow \mathbb{R}$:

- 1 po dijelovima neprekidna i svi prekidi, ako ih ima, su skokovi.
- 2 $[-L, L]$ se može podijeliti na konačno mnogo intervala tako da je f na svakom od njih ili rastuća ili padajuća.

Primjer, drugi dio

Zadovoljava li F Dirichletove uvjete?

- Argumentirajte zašto sve funkcije koje zadovoljavaju Dirichletove uvjete čine (beskonačnodimenzionalan) realan unitarni prostor!

- Argumentirajte zašto sve funkcije koje zadovoljavaju Dirichletove uvjete čine (beskonačnodimenzionalan) realan unitarni prostor!
- Dokažite da su svake dvije različite funkcije iz niza funkcija $c_0, s_1, c_1, s_2, c_2, \dots$ međusobno ortogonalne.

- Argumentirajte zašto sve funkcije koje zadovoljavaju Dirichletove uvjete čine (beskonačnodimenzionalan) realan unitarni prostor!
- Dokažite da su svake dvije različite funkcije iz niza funkcija $c_0, s_1, c_1, s_2, c_2, \dots$ međusobno ortogonalne.
- Ako je $f(x) = \frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x))$ razvoj funkcije f u Fourierov red, izvedite formule za **Fourierove koeficijente**

$$A_n = \frac{1}{L} \langle f, c_n \rangle, \quad B_n = \frac{1}{L} \langle f, s_n \rangle.$$

- Argumentirajte zašto sve funkcije koje zadovoljavaju Dirichletove uvjete čine (beskonačnodimenzionalan) realan unitarni prostor!
- Dokažite da su svake dvije različite funkcije iz niza funkcija $c_0, s_1, c_1, s_2, c_2, \dots$ međusobno ortogonalne.
- Ako je $f(x) = \frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x))$ razvoj funkcije f u Fourierov red, izvedite formule za **Fourierove koeficijente**

$$A_n = \frac{1}{L} \langle f, c_n \rangle, \quad B_n = \frac{1}{L} \langle f, s_n \rangle.$$

- Zašto se u Fourierovom redu parne funkcije pojavljuju samo kosinusi, a u Fourierovom redu neparne funkcije samo sinusi?

- Argumentirajte zašto sve funkcije koje zadovoljavaju Dirichletove uvjete čine (beskonačnodimenzionalan) realan unitarni prostor!
- Dokažite da su svake dvije različite funkcije iz niza funkcija $c_0, s_1, c_1, s_2, c_2, \dots$ međusobno ortogonalne.
- Ako je $f(x) = \frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (A_n c_n(x) + B_n s_n(x))$ razvoj funkcije f u Fourierov red, izvedite formule za **Fourierove koeficijente**

$$A_n = \frac{1}{L} \langle f, c_n \rangle, \quad B_n = \frac{1}{L} \langle f, s_n \rangle.$$

- Zašto se u Fourierovom redu parne funkcije pojavljuju samo kosinusi, a u Fourierovom redu neparne funkcije samo sinusi?

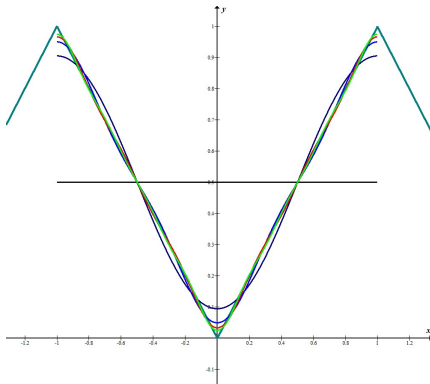
Primjer, treći dio

Razvijte F u Fourierov red!

Primjer, treći dio

Razvijte F u Fourierov red!

$$F(x) = \frac{1}{2} - \frac{4}{\pi^2} \cos(\pi x) - \frac{4}{9\pi^2} \cos(3\pi x) - \frac{4}{25\pi^2} \cos(5\pi x) - \frac{4}{49\pi^2} \cos(7\pi x) - \dots$$

- Kako glasi Eulerova formula za kompleksne brojeve?

- Kako glasi Eulerova formula za kompleksne brojeve? Iz nje izvedite kako se sinus i kosinus mogu zapisati preko kompleksne eksponencijalne funkcije!

- Kako glasi Eulerova formula za kompleksne brojeve? Iz nje izvedite kako se sinus i kosinus mogu zapisati preko kompleksne eksponencijalne funkcije!
- Dokažite da je za svaki $n \in \mathbb{N}$

$$A_n c_n(x) + B_n s_n(x) = c_{-n} \exp(-i\omega_n x) + c_n \exp(i\omega_n x),$$

pri čemu je $c_{-n} = \overline{c_n}$.

- Kako glasi Eulerova formula za kompleksne brojeve? Iz nje izvedite kako se sinus i kosinus mogu zapisati preko kompleksne eksponencijalne funkcije!
- Dokažite da je za svaki $n \in \mathbb{N}$

$$A_n c_n(x) + B_n s_n(x) = c_{-n} \exp(-i\omega_n x) + c_n \exp(i\omega_n x),$$

pri čemu je $c_{-n} = \overline{c_n}$.

- **Kompleksni oblik Fourierovog reda** funkcije f je

$$\sum_{n=-\infty}^{\infty} c_n \exp(i\omega_n x),$$

$$c_{\pm n} = \frac{A_n \mp iB_n}{2}, \quad c_0 = \frac{A_0}{2}.$$

- Kakvi su kompleksni Fourierovi koeficijenti za parne odnosno neparne funkcije?

Primjer, četvrti dio

Odredite kompleksni oblik Fourierovog reda funkcije F !

Primjer, četvrti dio

Odredite kompleksni oblik Fourierovog reda funkcije F !

- Što su apsolutna vrijednost i argument kompleksnog broja?

Primjer, četvrti dio

Odredite kompleksni oblik Fourierovog reda funkcije F !

- Što su apsolutna vrijednost i argument kompleksnog broja?
Kakvi su argumenti kompleksnih Fourierovih koeficijenata za parne odnosno neparne funkcije?

Primjer, četvrti dio

Odredite kompleksni oblik Fourierovog reda funkcije F !

- Što su apsolutna vrijednost i argument kompleksnog broja? Kakvi su argumenti kompleksnih Fourierovih koeficijenata za parne odnosno neparne funkcije?
- $(c_n) \dots ((|c_n|), (\varphi_n))$.
- c odnosno $|c|$ i φ možemo umjesto kao funkcije od n gledati kao funkcije od ω_n .

Primjer, četvrti dio

Odredite kompleksni oblik Fourierovog reda funkcije F !

- Što su apsolutna vrijednost i argument kompleksnog broja? Kakvi su argumenti kompleksnih Fourierovih koeficijenata za parne odnosno neparne funkcije?
- $(c_n) \dots ((|c_n|), (\varphi_n))$.
- c odnosno $|c|$ i φ možemo umjesto kao funkcije od n gledati kao funkcije od ω_n .
- **Spektar amplituda** je ovisnost $|c|$ o ω_n , a **fazni spektar** je ovisnost φ o ω_n . Kakvi su ti spektri za realne funkcije? Parne? Neparne?

Primjer, peti dio

Odredite i skicirajte spektar amplituda i fazni spektar funkcije F !

Zadatak

Odredite pet članova Fourierovog reda koji najbolje aproksimiraju $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \exp(x)$.

Zadatak

Odredite pet članova Fourierovog reda koji najbolje aproksimiraju $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \exp(x)$.

Zadatak

Zadana je funkcija $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ formulom $f(x) = \frac{1}{4+x^2}$. Skicirajte spektar amplituda za polinom stupnja 3 koji ju najbolje aproksimira oko 0, restringiran na $[-1, 1]$.

Zadatak

Odredite pet članova Fourierovog reda koji najbolje aproksimiraju $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \exp(x)$.

Zadatak

Zadana je funkcija $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ formulom $f(x) = \frac{1}{4+x^2}$. Skicirajte spektar amplituda za polinom stupnja 3 koji ju najbolje aproksimira oko 0, restringiran na $[-1, 1]$.

Zadatak

Spektar amplituda neke realne parne funkcije temeljnog perioda 1 zadan je formulom $|c_n| = \omega_n^{-1}$ za $n \neq 0$ i $c_0 = 1/\pi$. Odredite najbolju polinomijalnu aproksimaciju stupnja 2 koji oko 0 najbolje aproksimira tri najznačajnija člana (realnog) Fourierovog reda te funkcije.

Zadatak

Odredite pet članova Fourierovog reda koji najbolje aproksimiraju $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \exp(x)$.

Zadatak

Zadana je funkcija $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ formulom $f(x) = \frac{1}{4+x^2}$. Skicirajte spektar amplituda za polinom stupnja 3 koji ju najbolje aproksimira oko 0, restringiran na $[-1, 1]$.

Zadatak

Spektar amplituda neke realne parne funkcije temeljnog perioda 1 zadan je formulom $|c_n| = \omega_n^{-1}$ za $n \neq 0$ i $c_0 = 1/\pi$. Odredite najbolju polinomijalnu aproksimaciju stupnja 2 koji oko 0 najbolje aproksimira tri najznačajnija člana (realnog) Fourierovog reda te funkcije.